

Risk för ohälsa med allt tätare städer

Hållbart byggande. Bostadsbristen är akut och byggandet måste öka. I våra städer byggs mer än på 40 år, men tätare städer ökar kraven på att den natur som finns kvar klarar viktiga funktioner som att förebygga ohälsa. Aktörer i hela byggkedjan måste bidra för att skapa hållbara och hälsosamma städer, skriver företrädare för kommuner, byggföretag, arkitekter, forskare samt konsulter i forsknings- och utvecklingsprojektet C/O City.

Per Enarsson m fl, chef för Stadsmiljöenheten på miljöförvaltningen, Stockholms stad
Fler debattartiklar av författaren
Publicerad: 18 oktober 2016 kl 05:45

Alla som jobbar med stadsutveckling vet vilken utmaning det är att mitt i den svåra bostadskrisen lyfta blicken och analysera konsekvenserna för det långsiktiga samhällsbyggandet. Det byggs fler bostäder i Sverige än på 40 år, och byggnadstakten ska öka ytterligare. 700 000 nya bostäder behöver byggas under de kommande tio åren.

Våra städer står inför stora förändringar. Befolkningstätheten kommer att öka markant och stora ytor måste tas i anspråk för byggandet. Det innebär att vi måste använda den tillgängliga marken på ett effektivare sätt. Grönytor som nyttjas lite eller inte alls försvinner till förmån för bättre och mer effektiva grönytor med många funktioner.

Tätare städer ställer högre krav på att den kvarvarande stadsnaturen ger oss de ekosystemtjänster vi behöver, det vill säga sådant som naturen bidrar med till människan. Det handlar bland annat om att minska effekterna av klimatförändringar, rena vår luft och sänka våra stressnivåer. Om framtidens städer ska bli både täta och gröna behöver beslutsfattare, samhällsbyggare, stadsplanerare och miljöexperter öka sina kunskaper om varför stadsnaturen är viktig, hur den ska utformas och var i staden den gör mest nytta.

En av stadsnaturens viktigaste funktioner är att förebygga ohälsa. Kvantitativ forskning visar att närhet till grönområden

sänker stressnivåer, förbättrar koncentrationen och gör att vi tillfrisknar snabbare. Forskning vid SLU visar på goda resultat vid så kallad "naturunderstödd rehabilitering" efter stressrelaterad ohälsa och utmattningssyndrom. Stadsbornas hälsa har alltså ett klart samband med närhet till parker, grönområden, sjöar och skogsområden.

Det är viktigare än någonsin att ta hänsyn till den strida ström av forskningsresultat som handlar om stadsnaturens relevans för att förebygga fysisk och psykisk ohälsa.

I forskningsprojektet C/O City har vi sammanställt forskning, tagit fram och utvecklat metoder för att integrera stadsnatur och ekosystemtjänster i bostadsbyggandet. Vi arbetar bland annat med hälsa, klimatanpassning och biologisk mångfald.

Vi hoppas att samhällsbyggnadsaktörer kommer använda sig av vår verktygslåda eller på andra sätt öka sin kompetens om vikten av stadsnatur och ekosystemtjänster. Det är nödvändigt för att utvecklingen mot tätare städer ska bli hållbar. Mer samverkan och kunskap behövs i alla led:

- Kommuner bör möjliggöra en hög byggtakt av bostäder, men samtidigt säkerställa att det finns viktig stadsnatur i översikts- och detaljplaner.
- Byggföretag och entreprenörer bör höja sin tekniska kompetens för att kunna skapa gröna tak, väggar och innergårdar som förebygger ohälsa hos de boende.
- Konsulter och arkitekter bör våga använda grönska i utformningen, vara innovativa och utmana gamla föreställningar hos sina uppdragsgivare.

Vi måste snabbt närma oss en samsyn på hur framtidens städer ska se ut och vad de ska innehålla. Annars riskerar vi att få en sämre livskvalitet och ökad ohälsa i städerna. Alla behövs för att hållbara och hälsosamma städer ska bli verklighet.

Per Enarsson, chef för Stadsmiljöenheten på miljöförvaltningen, Stockholms stad

Annika Kruise, projektledare och systemekolog på miljöförvaltningen, Malmö stad

Jan Wijkmark, hållbarhetsstrateg, White Arkitekter

Charlotte Bejersten Nalin, hållbarhetsstrateg, NCC

Ann-Kristin Belkert, chef för Citylab, Sweden Green Building Council

Peter Wrenfelt, hållbarhetskonsult och grundare av U&We

Sara Borgström, forskare i hållbar stadsutveckling på Stockholm Resilience Center, Stockholms universitet

Meta Berghauser Pont, universitetslektor i stadsbyggnad,

Chalmers

Oskar Wallgren, miljöexpert, WSP

Tobias Edman, geografisk informationsexpert, Geografiska informationsbyrån

Eva Sikander, chef för Byggnadsfysik och innemiljö, SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut